

afbakening van de gebieden van de natuurlijke en
agrarische structuur in de regio Antwerpse Gordel-Klein-Brabant

Boshoek-Lachenen

agenderingsnota programma 2026

document voor C-AGNAS van 8 januari 2026

1	Leeswijzer	3
2	Situering en doelstellingen	4
2.1	Situering	4
2.2	Plandoelstelling	5
3	Relatie met beleidsplannen en onderzoeken	7
3.1	Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	7
3.1.1	De bindende bepalingen	7
3.1.2	Het richtinggevend gedeelte	7
3.1.3	Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur	8
3.1.4	Strategisch project Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand (BORAZ)	10
3.2	Natura 2000 / PAS-stikstofsanering	10
3.3	Stroomgebiedbeheerplan – Blue Deal	11
3.4	Landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand	11
3.5	Programma Meer Bos	11
3.6	Onroerenderfgoedbeleid	16
4	Motivering van de agendering	17
4.1	Toetsing beleidsmatige prioriteiten	17
4.2	Toetsing uitvoeringsgerichtheid	17
5	Preliminare werkhypothese voorgenomen plan	18
6	Aandachtspunten voor verder onderzoek in de planningsfase	21
7	Bijlagen	22

1 Leeswijzer

Voorliggend document is een agenderingsnota voor de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV).

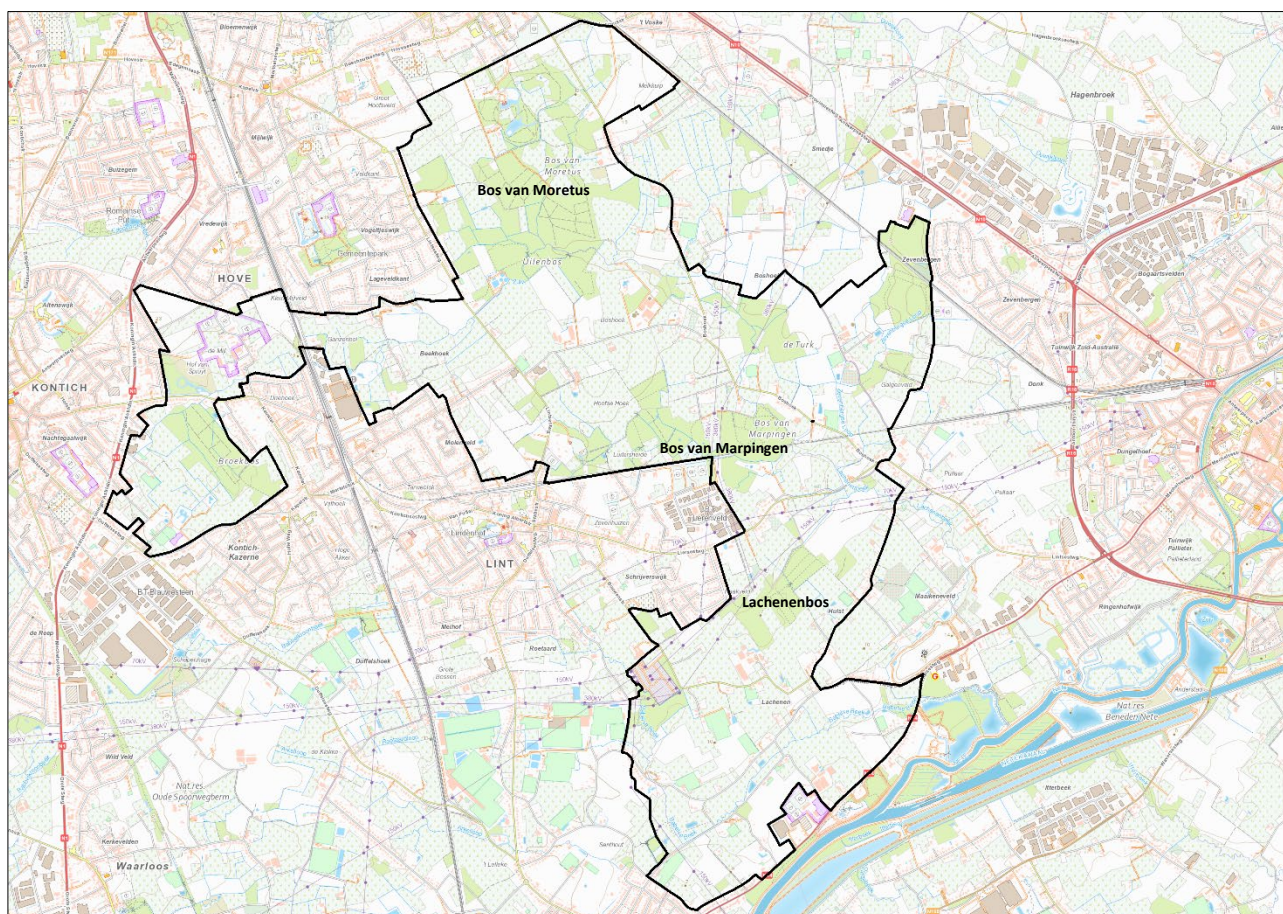
De agenderingsnota is gericht aan het coördinatieplatform AGNAS (C-AGNAS). Op basis van deze agenderingsnota dient C-AGNAS te beslissen over de opname van het gebied op het gebiedsgericht programma 2026. Indien het gebied opgenomen wordt op het gebiedsgericht programma, zal het Departement Omgeving een voorstel van startnota uitwerken in functie van een beslissing van de Vlaamse Regering over het opstarten van een geïntegreerd planningsproces.

2 Situering en doelstellingen

2.1 Situering

Het voorgesteld onderzoeksgebied voor het op te maken gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan omvat de open ruimte in de Antwerpse Zuidrand tussen de Hove, Lint, Boechout en Lier met de vallei van de Lachenebeek en de Babbelsebeek.

Figuur 2-1. Onderzoeksgebied

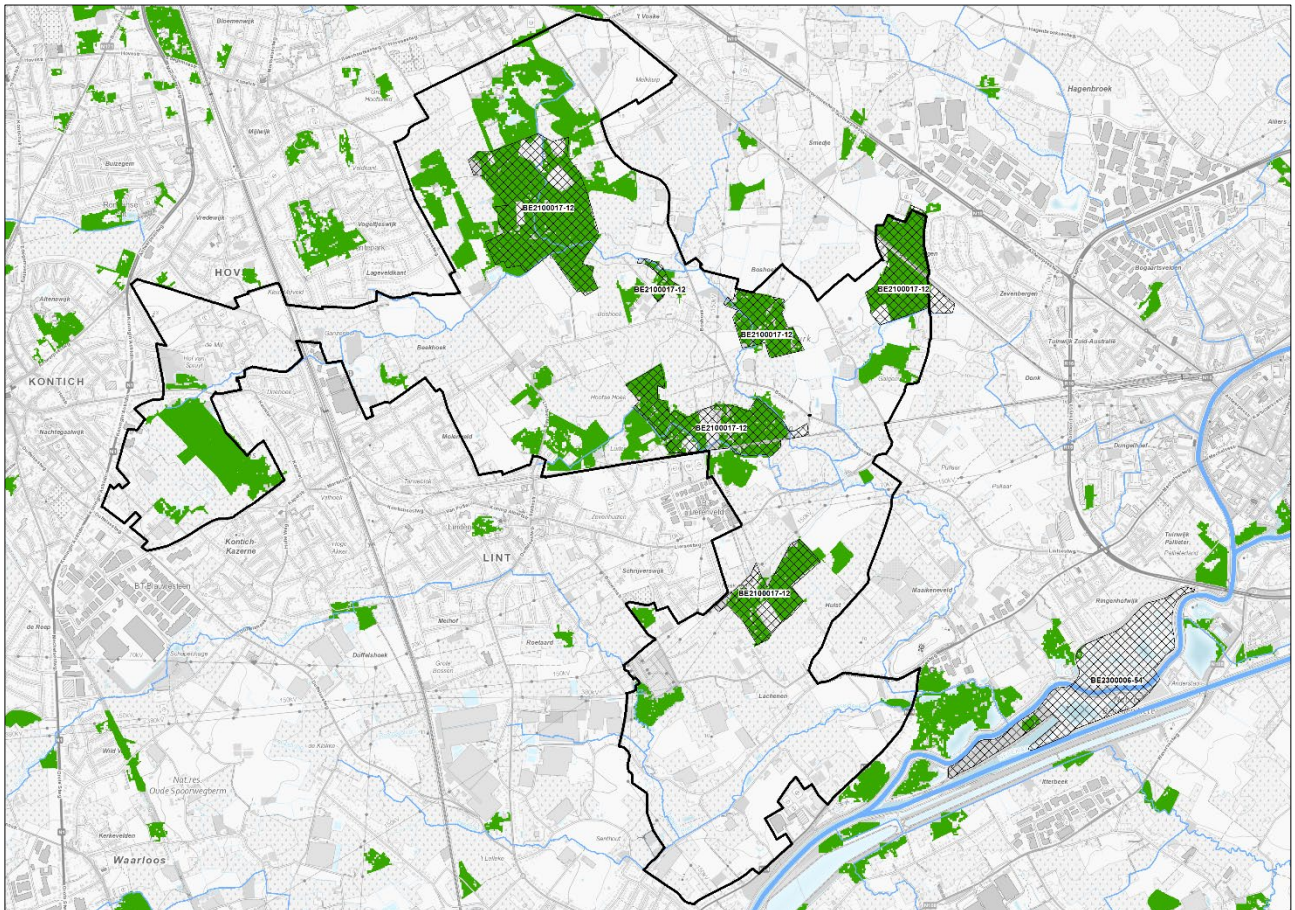

Het omvat deelgebied 12 'Bos van Moretus en zuidelijke bossen' van het Natura 2000-gebied BE2100017 Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen.

Het bestaat uit zes niet aaneengesloten onderdelen:

- Bos van Moretus/Uilenbos
- Bosfragment Boshoeck langs de Lachenebeek
- Bosfragment Den Turk langs de Lachenebeek
- Zevenbergenbos/Papegaaibos
- Papendonkbos/Luitersheide/Bos van Marpingen/Kapellekensbos
- Lachenenbos/Hulstbos (Wevenbos-Kerselaerebos)

Figuur 2-2. Natura 2000-gebieden en bestaande bossen

2.2 Plandoelstelling

In de gebiedsgerichte geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de regio Antwerpse Gordel-Klein-Brabant is voor de deelruimte 'Land van Kontich en Ranst' als visie aangegeven dat de ontwikkeling van een stadsrandbos een versterking van de lokale bosstructuren (o.a. Bos van Moretus en nabijgelegen bossen) in de 'groene ring' rond Antwerpen moet realiseren, evenwel in evenwicht met de aanwezige landbouw en ter bevordering van de zachte, groene recreatie in de streek.

Op basis van de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de regio Antwerpse Gordel – Klein-Brabant kunnen volgende plandoelstellingen geformuleerd worden:

- Behoud en versterking van zeer waardevolle natuurcomplexen (Bos van Moretus, Zevenbergenbos, Boshoeck, Kapellekensbos-Luisterheide, Lachenenbos).
- Behoud en versterken van ecologische en landschappelijke waarden in mozaïekpatroon verweven met grondgebonden landbouw (Melkkuip, Boshoeck, Zevenbergen).
- Vrijwaren en versterken van waardevolle landschappen en erfgoedwaarden (kasteel van Boechout).
- Behoud en ontwikkeling van landschappelijk en ecologisch waardevolle lineaire elementen als natuurverbinding (Lachenebeek).
- Behoud en versterking van waardevolle stedelijke groengebieden (Broekbos Kontich).

Het plan geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen m.b.t. de afbakening van de gebieden van de natuurlijk en agrarische structuur;
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 27 maart 2009 over de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur en het operationeel uitvoeringsprogramma Antwerpse Gordel – Klein-Brabant waarin de opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van bijkomende natuur- en bosgebieden i.f.v. de realisatie van het VEN-IVON en de Natura 2000-doelen voorzien is;

- de beslissingen van de Vlaamse Regering over de vaststelling van de Europese natuurdoelen voor de speciale beschermingszones en de PAS, het stroomgebiedbeheerplan Schelde en Maas 2022-2027 en de Blue Deal 2025-2029.
- de beslissing van de Vlaamse Regering van 8 oktober 2021¹ over de aanpak 'Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand' (BOZAR) en de opstart van een interbestuurlijk overleg voor de verdere samenwerking' waarbij de regering de visie Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand en bijhorend actieprogramma aanvaarde als bouwstenen voor de verdere realisatie en gebiedsgerichte bundeling van instrumenten en middelen en de minister bevoegd voor Omgeving gelast werd met het verder zetten van het AGNAS-proces en de voorbereiding van de nodige planningsprocessen.

¹ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/aanpak-beleefbare-openruimte-in-de-antwerpse-zuidrand-boraz-en-opstart-van-een-interbestuurlijk-overleg-voor-de-verdere-samenwerking>

3 Relatie met beleidsplannen en onderzoeken

3.1 Relatie met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt opgemaakt in uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

3.1.1 De bindende bepalingen²

Het Vlaams Gewest bakent de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur als volgt af in gewestplannen of gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen:

- 125.000 ha grote eenheden natuur of grote eenheden natuur in ontwikkeling (in overdruk) Daarvoor is een toename van 38.000 ha natuur- en reservaatgebied (t.o.v. 1994) tot een totaal van 150.000 ha natuur- en reservaatgebied nodig.
- 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw.
- 10.000 ha bijkomend bosgebied of bosuitbreidingsgebied, tot een totaal van 53.000 ha bosgebied.
- 80.000 ha natuurverwevingsgebied (in overdruk) op niet groene bestemmingen.

3.1.2 Het richtinggevend gedeelte

Ruimtelijke visie op de ontwikkeling van Vlaanderen: 'Vlaanderen open en stedelijk'

Met de metafoor 'Vlaanderen, open en stedelijk' wil het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een trendbreuk realiseren met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkeling. Deze trendbreuk beoogt de versterking van het buitengebied en het tegengaan van de versnippering door een optimaler gebruik en beheer van de stedelijke structuur.

Daarom wordt de ruimtelijk structurerende werking van het fysisch systeem als principe vooropgesteld. Het fysisch systeem is ruimtelijk structurerend voor de natuurlijke structuur (inclusief de bosstructuur), de agrarische structuur, de nederzettingsstructuur en het landschap. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken op het niveau van het buitengebied.

In Vlaanderen wordt de ruimtelijke structuur van het buitengebied vandaag bepaald door het samenhangend geheel (netwerk) van rivier- en beekvalleien, grote en aaneengesloten natuur- en boscomplexen, belangrijke landbouwgebieden, de nederzettingsstructuur, het landschap en de infrastructuur...

Inbedden van landbouw, natuur en bos in goed gestructureerde gehelen

Elk van de drie voor het buitengebied structuurbepalende functies – landbouw, natuur en bos – kan slechts op een duurzame wijze functioneren indien de gebieden die aan deze functie worden toegewezen, ingebed zijn in een goed gestructureerd geheel. Daarom wordt het buitengebiedbeleid gedifferentieerd naar een beleid voor de natuurlijke structuur, de agrarische structuur en de nederzettingsstructuur. De natuurlijke en de agrarische structuur kunnen elkaar in bepaalde gebieden (natuurverwevingsgebieden) overlappen.

Het afbakenen van de gebieden van de natuurlijke en de agrarische structuur in ruimtelijke uitvoeringsplannen moet daarom gelijktijdig en op gelijkwaardige basis gebeuren. De natuurlijke structuur kan in bepaalde gebieden ook overlappen met andere functies (recreatie, overige functies...).

² Besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft, en de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011 wat de bindende bepalingen betreft.

3.1.3 Het planningsproces voor de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur

Van 2004 tot 2009 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen een ruimtelijke visie uit op landbouw, natuur en bos, voor dertien buitengebiedregio's. De visie geeft op hoofdlijnen aan welke gebieden behouden blijven voor landbouw en waar er ruimte kan zijn voor natuurontwikkeling of bosuitbreiding. Ze vormt de basis voor de opmaak van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen.

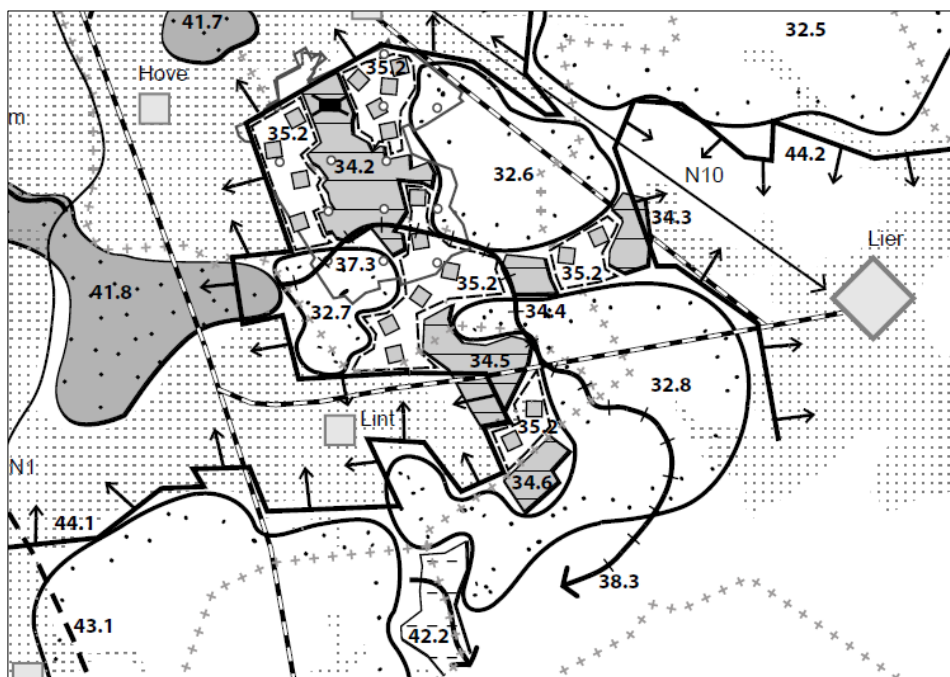
Voor elk van de dertien regio's heeft de Vlaamse Regering de visievormingsprocessen afgerond met een beslissing over het actieprogramma voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor de landbouwgebieden waar de bestemming van het gewestplan zeker behouden kan blijven, besliste de regering om de bestaande agrarische bestemmingen te herbevestigen.

Het afbakeningsproces in de regio Antwerpse Gordel – Klein-Brabant

Voor de buitengebiedregio Antwerpse Gordel – Klein-Brabant werd het afbakeningsproces voor de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur opgestart in 2008. De Vlaamse Regering nam op 27 maart 2009 kennis van het eindvoorstel van gewenste ruimtelijke structuur en keurde het operationeel uitvoeringsprogramma goed.

De visie op de gewenste ruimtelijk structuur van de open ruimte wordt aangegeven op basis van ruimtelijk concepten die grafisch gesynthetiseerd zijn in een structuurschets.

Figuur 3-1. Uitsnede gewenste ruimtelijke structuur regio Antwerpse Gordel-Klein-Brabant (deelruimte Land van Kontich en Ranst)

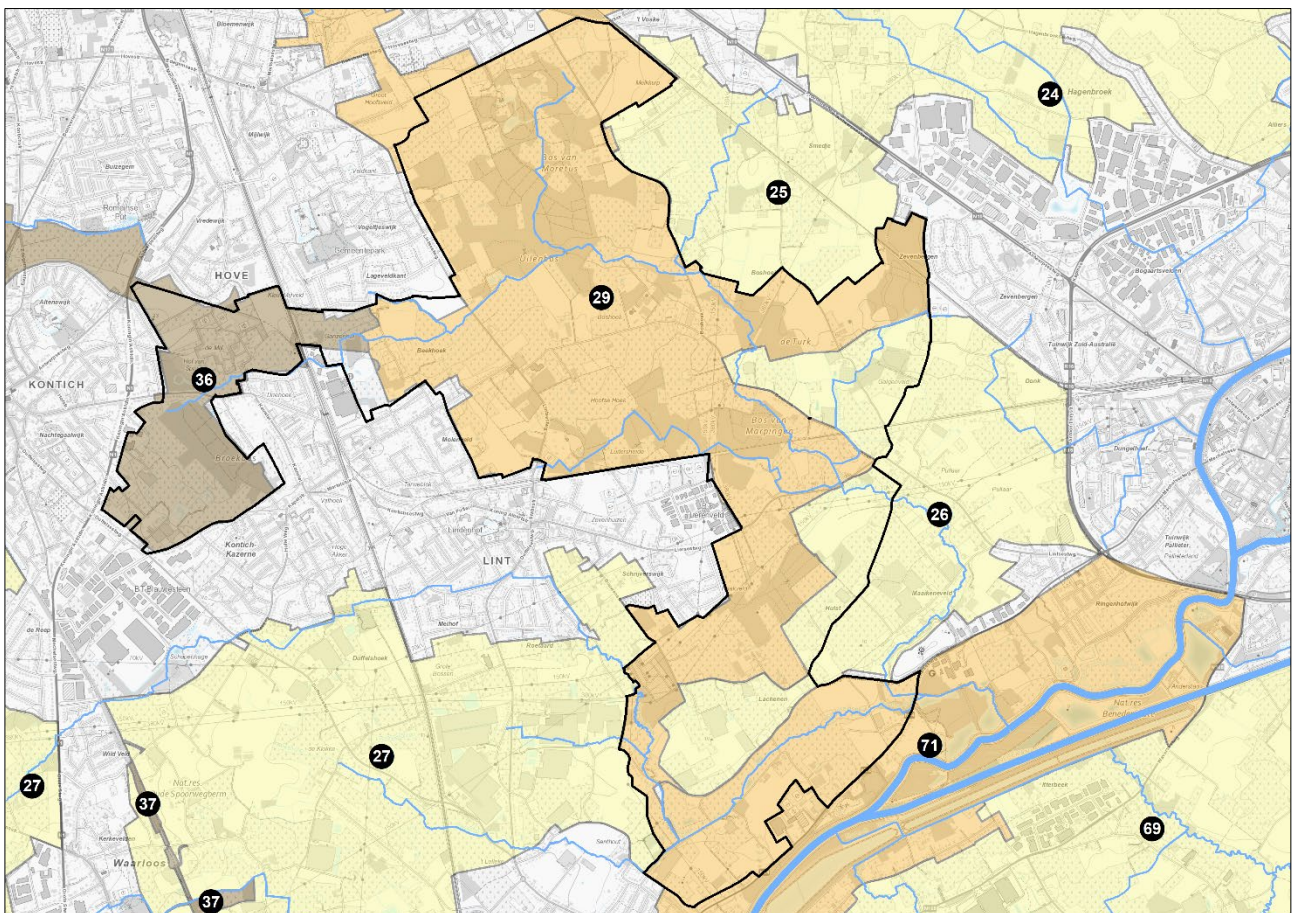
Samen met de ruimtelijke visie keurde de Vlaamse Regering ook de beleidsmatige herbevestiging goed van de bestaande gewestplannen voor ca. 9.700 ha agrarisch gebied in de regio Antwerpse Gordel – Klein-Brabant én een operationeel uitvoeringsprogramma voor de op te maken gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in de regio.

Het plan omvat (delen van) actiegebieden 25, 26, 29 en 36 uit het operationeel uitvoeringsprogramma Antwerpse Gordel – Klein-Brabant:

- Gebied 25. Landbouwgebied van Lier-Hagenbroek. Bevestigen van de bestemming op het gewestplan voor het aaneengesloten landbouwgebied Lier-Hagenbroek ten zuiden de Molenbeekvallei
- Gebied 26. Landbouwgebied van Lier-Zevenbergen-Lachenen. Bevestigen van de bestemming op het gewestplan voor het aaneengesloten landbouwgebied Boechout-Boshoek ter hoogte van de kern van Boechout, ten zuiden van de N10.
- Gebied 29. Bos van Moretus en Lachenenbos: opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor:

- Het versterken, behouden, ruimtelijk bufferen en verbinden van de bossen van Moretus (34.2), Zevenbergenbos (34.3), Boshoeck (34.4), Kapellekensbos – Luitersheide (34.5) en Lachenenbos (34.6) om te komen tot een voldoende groot samenhangend boscomplex (richtcijfer bosuitbreiding 50 ha).
- Het nader uitwerken van de verweving tussen landbouw, natuur en bos voor de gebieden Hof van Boechout – Melkkuip-Boshoeck (Boechout) – Zevenbergen (Lier) (35.2) in functie van het voorzien van verbindingen tussen de bossen en behoud van landbouw.
- Het nader uitwerken van de verweving tussen landbouw, natuur, bos en waterberging in de vallei van de Babbelsebeek (42.2).
- Het hernemen van de agrarische bestemming voor het landbouwgebied Hove – Beekhoek (32.7).
- Het behouden en versterken van de natuurwaarden in de noordwestelijke hoek van het landbouwgebied Boechout-Boshoeck (Melkkuip) (32.6) in samenhang met de cultuurhistorische en landschappelijke context van het gebied (37.3).
- **Gebied 36. Kontich Broekbos (41.8):** opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor:
 - Het nader uitwerken van het stedelijk groengebied onder meer door het voorzien van bosuitbreiding, recreatie in functie van het stedelijk gebied, versterken van de natuurlijke structuur, behoud van landbouw (...)

Figuur 3-2. Uitsnede Operationeel uitvoeringsprogramma Antwerpse Gordel – Klein-Brabant en Neteland

Het zuidelijk deel van het onderzoeksgebied omvat een deel van actiegebied 71 uit de regio Neteland waarbinnen aansluitend op het onderzoek gebied in 2025 het GRUP Beneden-Nete Lier werd afgewerkt:

- **Gebied 71.** Vallei van de Beneden-Nete tussen Lier en Mechelen: opmaak van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de verweving van landbouw en natuur in de vallei van de Babbelsebeek (7.1)

3.1.4 Strategisch project Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand (BORAZ)

Van 2013 tot 2022 werd het strategisch project Beleefbare Open Ruimte in de Antwerpse Zuidrand erkend en gesubsidieerd als strategisch project in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen³. Er werd een interbestuurlijke samenwerking opgezet en er werden actieplannen opgesteld, o.a. voor het openruimtegebied Kontich-Hove-Lint-Boechout-Lier dat het plangebied van het op te starten ruimtelijk uitvoeringsplan Boshoeck-Lachenen omvat.

Deze werking leidde tot twee beslissingen van de Vlaamse Regering:

- Beslissing van 8 oktober 2021 over de Aanpak 'Beleefbare Openruimte in de Antwerpse Zuidrand (BORAZ)' en opstart van een interbestuurlijk overleg voor de verdere samenwerking (VR 2121 0810 DOC.1131-1)⁴
- Beslissing van 9 juni 2023 over de instelling van het landinrichtingsproject 'Antwerpse Zuidrand' (VR 2023 0906 DOC.0685-1).⁵

3.2 Natura 2000 en PAS-stikstofsanering

Het onderzoeksgebied omvat delen van het habitatrichtlijngebied "Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen (BE2100017)" waarvoor het vergroten en verbinden van de bosfragmenten in deelgebied BE200017-12 Bos van Moretus en zuidelijke bossen de belangrijkste doelstelling is. Voor dit deelgebied kan het minimum structuurareaal (40 ha voor 9120 - zuurminnende beukenbossen met hulst, 15 ha voor 9160 - wintereiken- of eiken-haagbeukenbos) enkel bereikt worden door bosuitbreiding buiten SBZ.

In de PAS is binnen het luik stikstofsanering ingeschreven dat er een hydrologisch herstel op landschapsniveau via een geïntegreerd project gerealiseerd moet worden in volgende (deel)gebieden⁶:

- BE2100017-J Bos van Moretus en zuidelijke bossen

In de PAS-gebiedsanalyse⁷ zijn volgende knelpunten en herstelmaatregelen aangegeven:

- In Deelzone J komt een aanzienlijke oppervlakte voor van habitattype 9120 (Eiken-Beukenbossen op zure bodems), waarvoor het SBZ-H 2100017 van essentieel belang is. De meeste percelen van habitattype 9120 zijn reeds meer dan 200 jaar bebost, of sluiten aan bij langdurig beboste percelen. Inzake structuur en verstoring scoren de meeste bossen voldoende tot goed. In Deelzone J wordt het Minimum Structuurareaal, de minimale aaneengesloten oppervlakte die nodig is voor het goed ecologisch functioneren van dit bostype (40 ha), niet bereikt. De bossen zijn klein en versnipperd en hierdoor erg gevoelig voor degradatie door negatieve randeffecten (verhoogde depositie, inwaaien en instromen van meststoffen).
- Habitattype 9160 (Eiken-Beukenbossen zonder Wilde hyacint) is vooral aanwezig op de overgang naar lagere gronden langsheen de beken. De meeste percelen scoren qua verticale structuur en verstoring voldoende tot goed. Ook dit type is zeer klein en versnipperd en hierdoor bijzonder gevoelig voor negatieve randeffecten. Overstroming met vervuild beekwater en verzuring als gevolg van een verlaging van de grondwaterstand, zijn verstoringen die eveneens van betekenis kunnen zijn.
- Grondwaterafhankelijk boshabitat (vooral 91E0_va) (Elzenbroekbossen) is gevoelig voor hydrologische knelpunten, zoals verdroging, overstroming met vervuild beekwater en vervuiling via het grondwater. Voor boshabitat 91E0_va zijn hydrologische herstelmaatregelen essentieel. Overstroming door vervuild oppervlaktewater moet worden voorkomen, en het is aangewezen de kwaliteit van het infiltrerende grondwater te verbeteren.

Omwille van de sterke versnippering van boshabitat in deze deelzone, is het aangewezen de connectiviteit van de verschillende oud bos kernen te verhogen door ze met elkaar te verbinden. Dit kan door bosuitbreiding en houtkanten, waarbij de beken die de bossen met elkaar verbinden, dragende structuren zijn. Negatieve bosrandeffecten kunnen gemitigeerd worden, door externe bosranden aan te leggen (singels met houtige soorten) die een bufferende werking hebben.

In grondwaterafhankelijk habitat, waartoe in de deelzone wellicht ook 9160 gerekend moet worden, kunnen hydrologische herstelmaatregelen aangewezen zijn, die de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater verbeteren. De beken in de deelzone zijn vervuild, wat bij overstroming aanleiding geeft tot eutrofiëring. Het is dus aangewezen om de waterkwaliteit van de beken te verbeteren of overstromingen van waardevol boshabitat te voorkomen.

³ <https://omgeving.vlaanderen.be/nl/ruimtelijk-beleid-en-planning/gebiedsontwikkeling/strategische-projecten-rsv/beleefbare-open-ruimte-in-de-antwerpse-zuidrand-boraz>

⁴ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/aanpak-beleefbare-openruimte-in-de-antwerpse-zuidrand-boraz-en-opstart-van-een-interbestuurlijk-overleg-voor-de-verdere-samenwerking>

⁵ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/instellen-landinrichtingsproject-antwerpse-zuidrand>

⁶ https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1680159367/PAS_Programmadocument_fjbmw6.pdf

⁷ https://purews.inbo.be/ws/portaalfiles/portaalfiles/14581293/DeKeersmaecker_DeBlust_Denys_2018_PASGEBIEDSANALYSEBE2100017BosEnHeidegebiedenTenOostenVanAntwerpen.pdf

3.3 Stroomgebiedbeheerplan – Blue Deal

Binnen het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 voor de Schelde zijn de verschillende acties van het bekken-specifieke deel voor het Benedenscheldebekken van toepassing.

Het SGBP 2022-2027 voorziet als acties:

- Actie 6_E_0061 Realiseren van bovenstroomse buffering op de Lachenebeek. Bij heraanleg van de N1 wordt in een retentiebekken voorzien voor alle regenwater ten oosten van de Koningin Astridlaan (niet geklasseerde gedeelte Lachenebeek).
- Actie 7B_I_0127 Saneren van puntlozingen en overstorten op de Lachenebeek opwaarts de boscomplexen tussen Lier, Hove en Lint (SBZ). Dit project omvat het wegwerken van de resterende lozingen met een rechtstreekse impact op de boscomplexen tussen Lier, Hove en Lint (SBZ).
- Actie 8A_0127 Herstellen van houtkanten langs de Lachenebeek (en zijwaterlopen) voor de verbinding van de kleine boskernen. Om de ecologische toestand van de Lachenebeek te verbeteren is herstel van de beekstructuur, herstel van het landschap en draagvlakverbreding nodig. De afgelopen jaren werkten partners reeds intensief aan bijkomende buffering langsheen de Lachenebeek alsook aan de optimalisatie van bestaande overstromingsgebieden. Regionaal Landschap Rivierenland zet samen met haar partners in op landschapsherstel en draagvlakverbreding. De grootste uitdaging op landschappelijk vlak is het herstel van houtige KLE's die de kleine boskernen met elkaar verbinden tot een aaneengesloten functioneel ecologisch netwerk.

3.4 Landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand⁸

Het landinrichtingsproject "Antwerpse Zuidrand" heeft volgende doelstellingen:

- klimaatadaptief waterbeheer: creëren van waterberging; versterken van het infiltratiesysteem en de kwelgebieden (inzetten op droogtemaatregelen); uitbreiden van het groenblauw netwerk;
- verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit; inzetten op beleefbare waterinfrastructuren en sensibilisering;
- ontharding van de open ruimte, gekoppeld aan een of meerdere andere doelen;
- bosuitbreiding;
- het verzekeren van de toekomstmogelijkheden van de landbouw door het faciliteren van de transitie naar duurzame en klimaatrobuuste landbouw: ruimte voor voedselproductie; een duurzaam verdienmodel voor de landbouw; bewuster omgaan met zonevreemde invullingen in het agrarisch gebied; landbouwbodems: partners in waterbeheer;
- behouden en ontwikkelen van natuur en landschap: groenblauw netwerk als landschappelijke drager; ontsnippering van de open ruimteverbindingen; omgevingskwaliteit bebouwde randen met meervoudig en collectief ruimtegebruik;
- verbeteren van de toeristische ontsluiting en beleving: beleving Antwerpse Zuidrand; ruimte voor de jeugd.

Het op te maken gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Boshoeck-Lachenen moet de uitvoering van de landinrichtingsplannen voor de betreffende deelgebieden mogelijk maken door de nodige bijkomende natuur- en bosgebieden te bestemmen.

3.5 Programma Meer Bos

In functie van doelstelling uit het Vlaamse Regeerakkoord om tegen 2030 10.000 ha nieuw bos te realiseren is de Bosalliantie opgericht. Het realiseren van de openstaande bosuitbreidingsdoelen binnen de habitatrichtlijngebieden wordt vanuit de bosalliantie procesmatig ondersteunt via een stimulerend beleid en via geïntegreerd ontwerpend onderzoek.

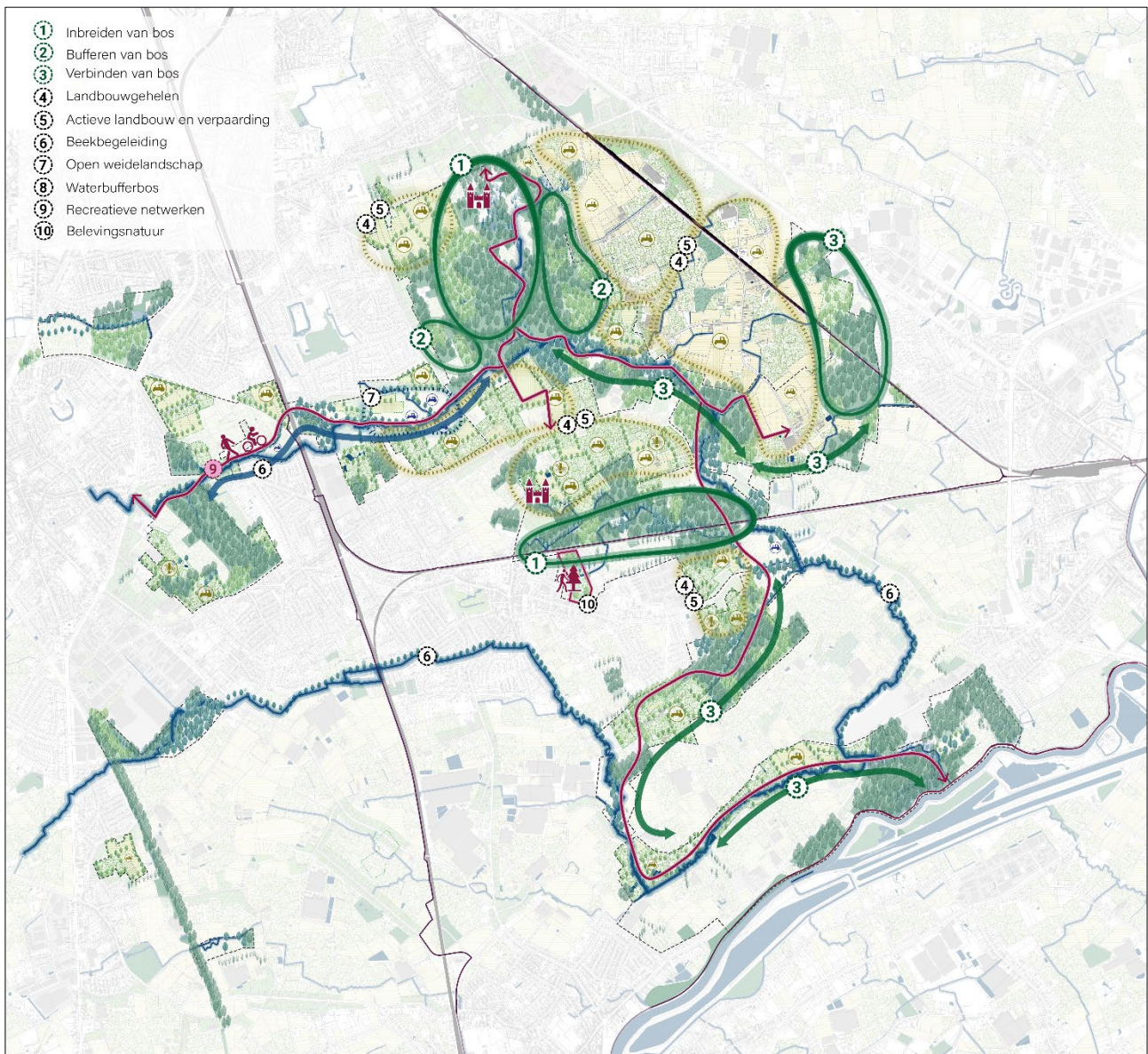
Voor Antwerpse Zuidrand werd in 2025 in opdracht van het Departement Omgeving, VLM en ANB een ontwerpend onderzoek bosuitbreiding uitgevoerd (Atelier Horizon/Bos+/Endeavor) in overleg met de planbegeleidingsgroep van het landinrichtingsproject waarin o.a.

de lokale besturen en de doelgroepen vertegenwoordigd zijn. In dit onderzoek is een landschapsvisie en bosuitbreidingsstrategie uitgewerkt. De concrete potenties voor bosuitbreiding en (half)open natte natuur in valleien werden in deze studie per deelzone gedetailleerd in beeld gebracht.

⁸ <https://www.vlm.be/nl/projecten/vlm-projecten/Antwerpse-Zuidrand>

Op basis van het gevoerde onderzoek en overleg wordt voor het RUP Boshoeck-Lachenen een bosuitbreidingspotentieel van ca. 130 ha aangegeven.

Figuur 3-3. Landschapvisie inrichtingsstudie Meer Bos in de Antwerpse Zuidrand: deelgebied 3

Zoekzone - Boshoe

Bospotentie in de zoekzone

- Opp. potentieel bos: 45,9 ha
- Opp. potentieel bos in halflopen landschap: 3,5 ha
- Opp. open landschap: 64,0 ha

Landschapsstrategie

- Huidige goed ontwikkelde bossen zijn hier allemaal van het habitatype 9120 Eiken-Beukenbossen op zure bodems. De bosuitbreiding richt zich dus best ook op dit biotoop.
- Voor 9120 beschouwt men 40 hectare als een B-criterium (minimumpoppervlakte) en 150 ha als het A-criterium. Bij het B-criterium kunnen in theorie 50% van de typisch voorkomende soorten voorkomen. Bij het A-criterium kunnen 75% van de typisch voorkomende soorten voorkomen.
- Door effectieve verbinding van zoekzones Boshoek, Papegaaiensbos, bos van Marpingen en Lachenebos kan een aaneengesloten bos van ruim 150 ha bekomen worden (A-criterium).
- Bebost kleine landbouwpercelen die tussen de bosstructuren liggen om de waardevolle boskern robuuster te maken.
- Buffer de beekvallei met beekbegleitend bos en bomenrijen.
- Waardevolle open landbouwmarkten blijven behouden; richt actieve landbouwzones in met mantelstructuren langs de bosranden.
- Algemeen is de strategie om eerst op bosverbindingen in te zetten door percelen aan te kopen en vervolgens te ruilen en daarna op het uitbreiden van de Ferrarisbossen. Vanuit ecologisch standpunt is de unieke waarde van de Boshoek, geven we hier echter ook prioriteit aan de bufferbossen en het inbreiden van bos.
- Voorzie boomstamels en bosuitbreidingen langs de randen van het bestaande Ferrarisbos. In deze aangrenzende stukken zorg je zo ineen voor een robuuste buffer van de oudste en meest waardevolle bosselementen.

+ Landschapsvisie

+ Consensuskaart

Zoekzone - Papegaaibos

+ Landschapvisie

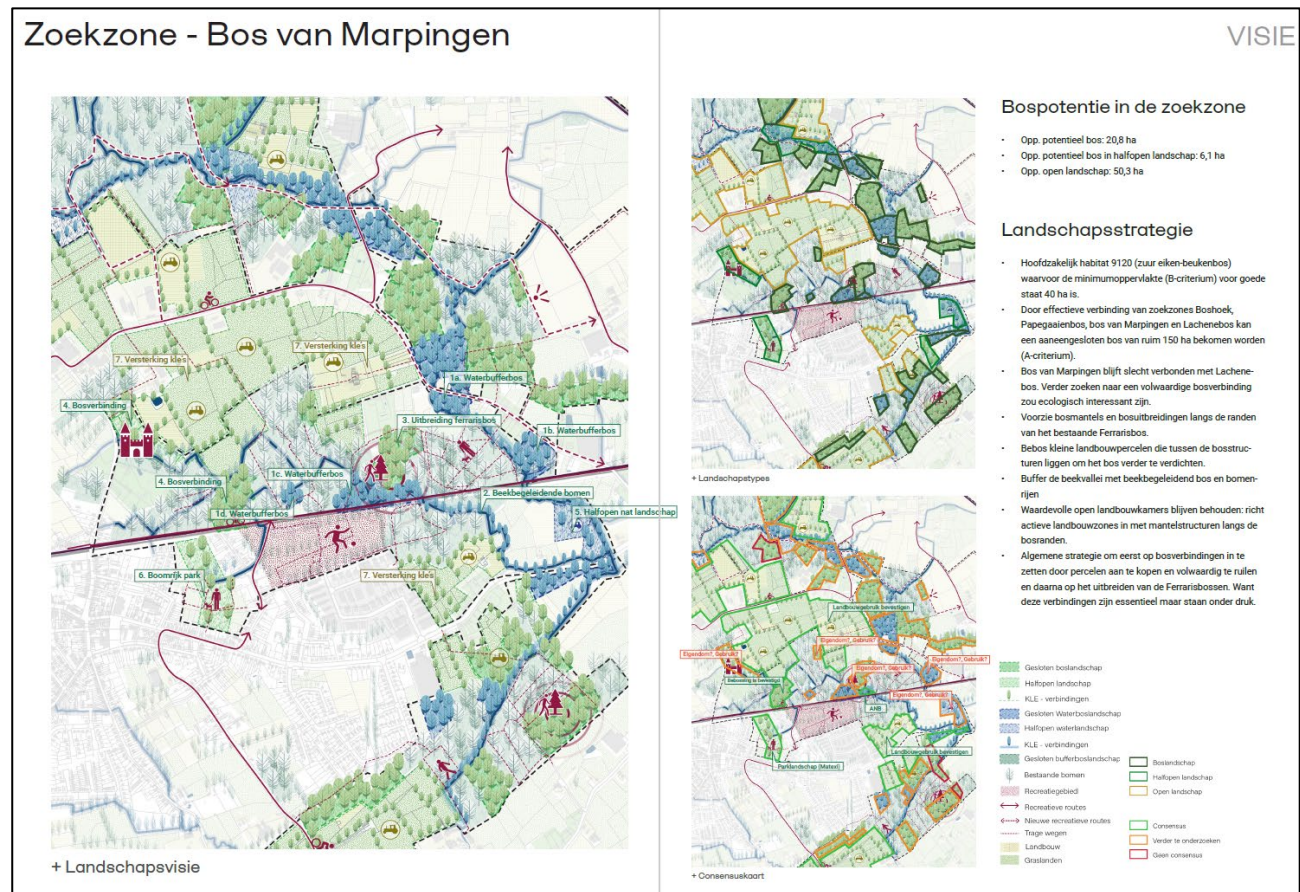
Bospotentie in de zoekzone

- Opp. potentieel bos: 28,7 ha
- Opp. potentieel bos in halfoffen landschap: 3,4 ha
- Opp. open landschap: 22,3 ha

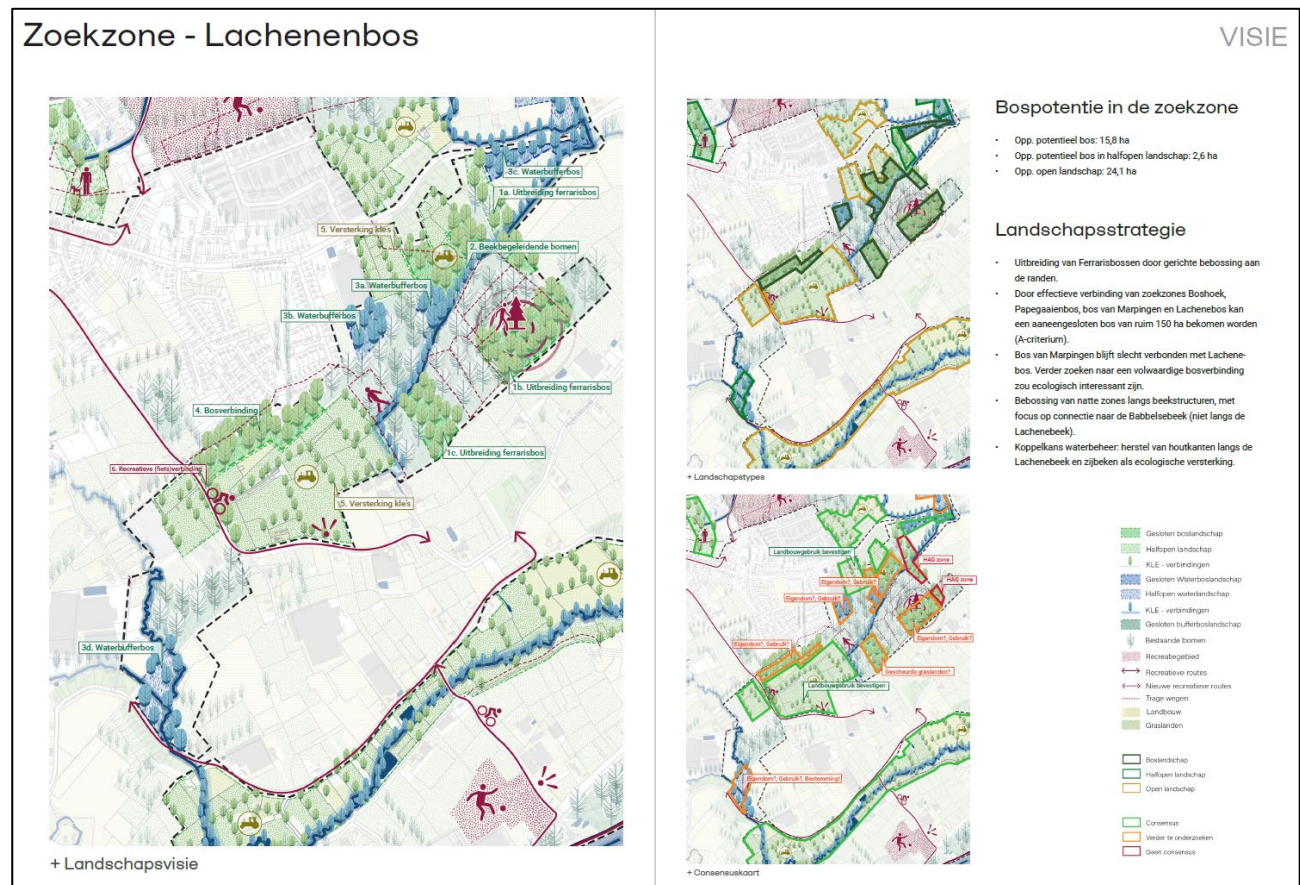
Landschapsstrategie

- Door effectieve verbinding van zoekzones Bosthoek, Papegaaibos, bos van Marpingen en Lachenebos kan een aaneengesloten bos van ruim 150 ha (A-criterium)
- Hier diverse bosstypen (9120, 9160 en 91e0) met B-criteria van 40ha en 15 ha.
- Voorzie bosmantels en bosuitbreiding langs de randen van het bestaande Ferraribos.
- Bebos kleine landbouwpercelen die tussen de bosstructuren liggen om het bos verder te verdichten.
- Buffer de beekvallei met beekbegeleidend bos en bomenrijen
- Waardevolle open landbouwkamers blijven behouden: richt actieve landbouwzones in met mantelstructuren langs de bosranden.
- Gebied voor de kieviet, dus ook niet geschikt voor KLE's.
- Algemene strategie om eerst op bosverbindingen in te zetten door percelen aan te kopen en volwaardig te ruilen en daarna op het uitbreiden van de Ferraribossen. Want deze verbindingen zijn essentieel maar staan onder druk.

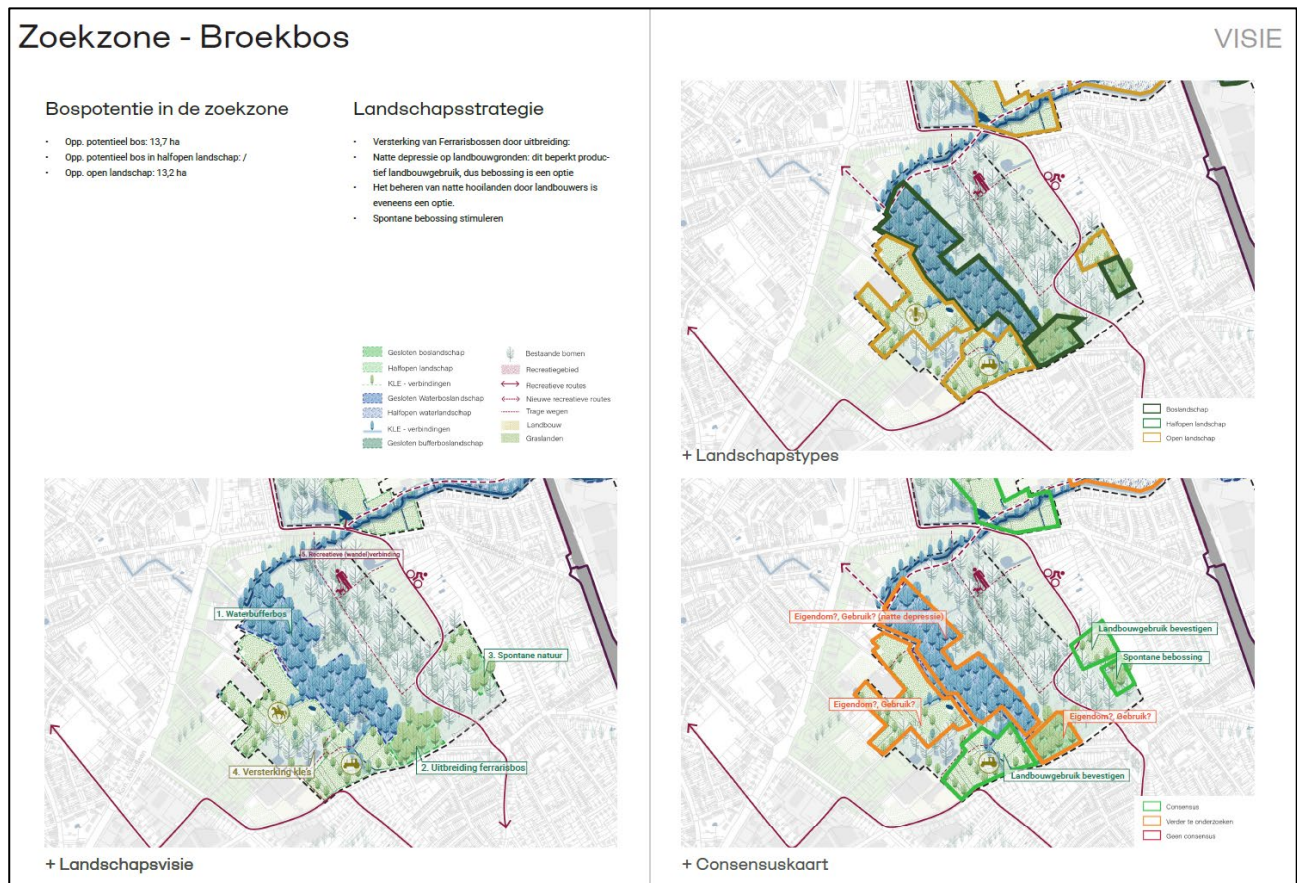
Figuur 3-6. Landschapsvisie inrichtingsstudie Meer Bos: zoekzone Bos van Marpingen

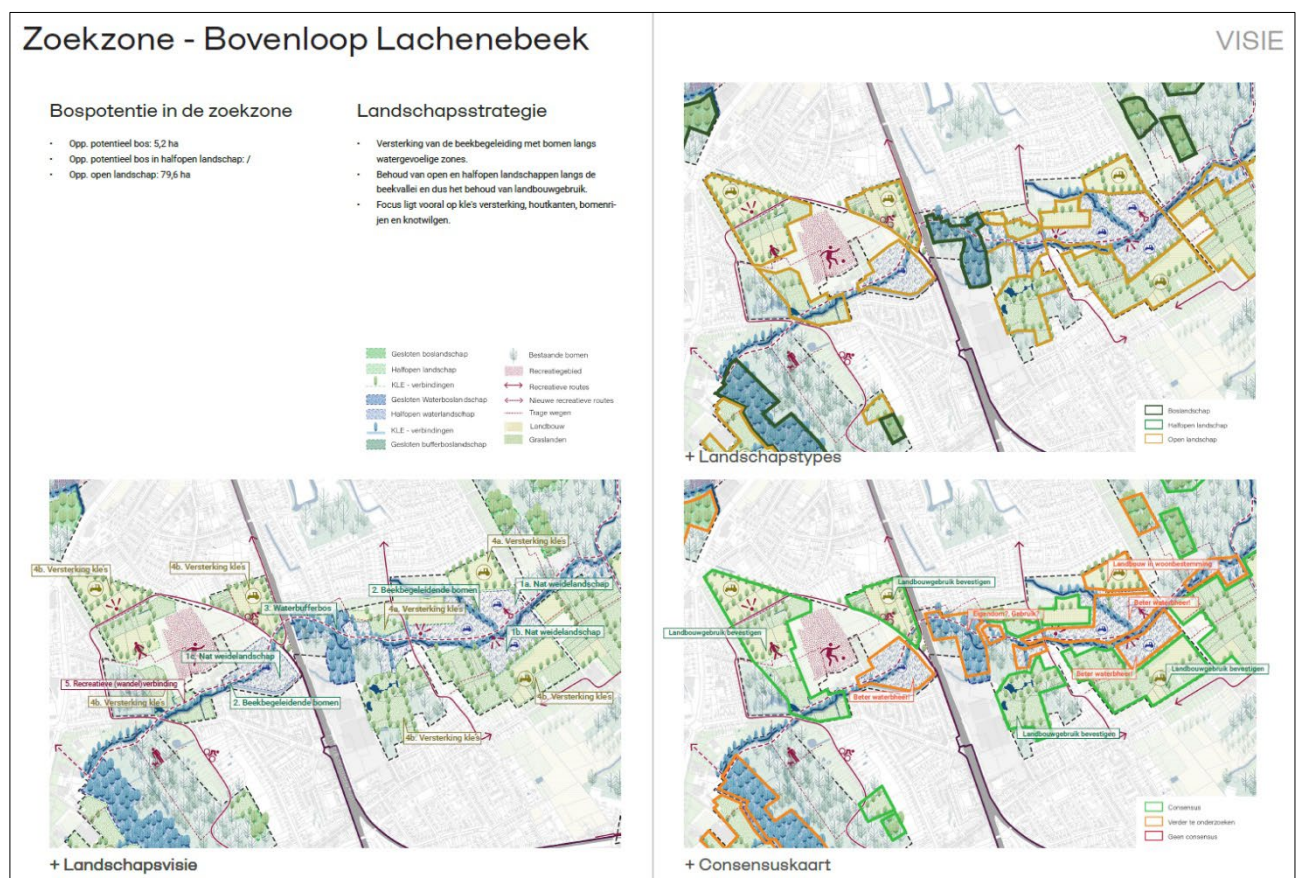
Figuur 3-7. Landschapsvisie inrichtingsstudie Meer Bos: zoekzone Lachenenbos

Figuur 3-8. Landschapvisie inrichtingsstudie Meer Bos: zoekzone Broekbos

Figuur 3-9. Landschapvisie inrichtingsstudie Meer Bos: zoekzone bovenloop Lachenebeek

3.6 Onroerenderfgoedbeleid

Binnen het onderzoeksgebied is o.a. het gebied De Melkkuip in Boechout beschermd als cultuurhistorisch landschap.

Er zijn (nog) geen vastgestelde landschapsatlasrelicten. In de wetenschappelijke inventaris landschappelijk erfgoed is het kasteeldomein van Boechout en omgeving als “landschappelijk geheel” aangeduid⁹.

Indien deze opgenomen worden als landschapsatlasrelict in de landschapsatlas, zullen ze via het op te maken gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan aangeduid kunnen worden als erfgoedlandschap.

⁹ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/135022>

4 Motivering van de agendering

4.1 Toetsing beleidsmatige prioriteiten

In onderstaande tabel wordt het voorstel getoetst aan de inhoudelijke prioriteiten voor het AGNAS-programma.

Prioriteit	Beoordeling
Natura 2000	Het onderzoeksgebied omvat delen van het habitatrictlijngebied "Bos- en heidegebieden ten oosten van Antwerpen (BE2100017)" waarvoor het vergroten en verbinden van de bosfragmenten in deelgebied BE200017-12 Bos van Moretus en zuidelijke bossen de belangrijkste doelstelling is. Het minimum structuurareaal (40 ha voor 9120 - zuurminnende beukenbossen met hulst, 15 ha voor 9160 - wintereiken- of eiken-haagbeukenbos) enkel bereikt worden door bosuitbreiding buiten SBZ.
Stikstofsanering	In de PAS is binnen het luik stikstofsanering ingeschreven dat er een hydrologisch herstel op landschapsniveau via een geïntegreerd project gerealiseerd moet worden in volgende (deel)gebieden :BE2100017-J Bos van Moretus en zuidelijke bossen. Aan te pakken knelpunten zijn beschreven in de PAS-gebiedsanalyse (https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/14581293/DeKeersmaeker_DeBlust_Denys_2018_PASGEBIEDSANALYSEB_E2100017BosEnHeidegebiedenTenOostenVanAntwerpen.pdf) Omwille van de sterke versnippering van boshabitat in deze deelzone, is het aangewezen de connectiviteit van de verschillende oud bos kernen te verhogen door ze met elkaar te verbinden. Negatieve bosrandeffecten kunnen gemitigeerd worden, door externe bosranden aan te leggen (singels met houtige soorten) die een bufferende werking hebben. De beken in de deelzone zijn vervuild, wat bij overstroming aanleiding geeft tot eutrofiëring. Het is nodig om de waterkwaliteit van de beken te verbeteren of overstromingen van waardevol boshabitat te voorkomen.
Meer Bos	Het GRUP Boshoeck-Lachenen draagt substantieel bij aan de doelstelling om tegen 2030 10.000 ha extra bos te realiseren. Binnen het GRUP wordt ruimte voorzien voor potentieel ca. 130 ha effectieve bosuitbreiding.
Blue Deal Natte Natuur Klimaatadaptatie LULUCF	De acties m.b.t. het verbeteren van de waterkwaliteit en het via de beekvalleien met elkaar verbinden van de Natura 2000-bossen zijn voorzien in het stroomgebiedbeheerplan.

4.2 Toetsing uitvoeringsgerichtheid

Een gebiedscoalitie (bestaande uit Departement Omgeving, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Onroerend Erfgoed, Departement Landbouw en Visserij, Vlaamse Milieumaatschappij, Bekkenssecretariaat Benedenvliet, Vlaamse Landmaatschappij, Provincie Antwerpen, Regionaal Landschap Rivierenland, Streekvereniging Zuidrand, de gemeenten Aartselaar, Borsbeek, Boechout, Edegem, Hove, Lint, Kontich en Mortsel, Natuurpunt, Boerenbond, Bosgroep Antwerpse Gordel, Kempens Landschap) ondertekenden in 2021 een charter voor interbestuurlijke samenwerking (Beleefbare open ruimte in de Antwerpse Zuidrand) om de open ruimte in de Zuidrand (be)leefbaar en klimaatrobuust te maken¹⁰.

Naar aanleiding van de ondertekening van dit Charter besliste de Vlaamse Regering op 8 oktober 2021 de door de partners opgestelde visie 'Beleefbare open ruimte in de Antwerpse Zuidrand' te aanvaarden als basis voor de verdere realisatie en gebiedsgerichte bundeling van instrumenten en middelen¹¹.

Daarop volgde een onderzoek naar de opportuniteit en haalbaarheid voor de instelling van een landinrichtingsproject. Op 9 juni 2023 stelde de Vlaamse Regering het landinrichtingsproject Antwerpse Zuidrand in¹². Het gebied ligt volledig binnen de perimeter van dit landinrichtingsproject. De realisatie van de bestemming zal in hoofdzaak dan ook kunnen gebeuren via de inrichtingsplannen van het landinrichtingsproject onder coördinatie van de Vlaamse Landmaatschappij.

¹⁰ https://www.provincieantwerpen.be/content/dam/provant/dlm/dmn/natuur-en-landschap/samenwerkingsverbanden/landschapspark-zuidrand/charter_BORAZ_DEF-ondertekend.pdf

¹¹ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/aanpak-beleefbare-openruimte-in-de-antwerpse-zuidrand-boraz-en-opstart-van-een-interbestuurlijk-overleg-voor-de-verdere-samenwerking>

¹² <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/beslissingen-van-de-vlaamse-regering/instellen-landinrichtingsproject-antwerpse-zuidrand>

5 Preliminare werkhypothese voorgenomen plan

Op basis van de geformuleerde plandoelstellingen is naar aanleiding van de opmaak van de agenderingsnota een eerste indicatieve werkhypothese voor de mogelijke af te bakenen landbouw-, natuur- en bosgebieden uitgewerkt. Deze werkhypothese laat toe een aantal indicaties te geven m.b.t. de oppervlakte af te bakenen landbouw-, natuur- en bosgebieden én een eerste analyse te maken van de mogelijke landbouwimpact via een LIS-analyse voor de gebieden die mogelijk via het GRUP herbestemd zouden kunnen worden van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied.

Deze werkhypothese is zeer indicatief en op zich géén resultaat van enig overleg noch voorwerp van adviesvraag, goedkeuring of beslissing. Zowel de voorgestelde gebieden als oppervlaktes zijn provisor en géén voorafname op het nog uit te werken ruimtelijk uitvoeringsplan. Dat impliceert principieel dat tijdens het planningsproces ook andere alternatieven of voorstellen voor bijkomende natuur- en bosgebieden voorwerp van het onderzoek in de planningsfase kunnen zijn. De uiteindelijke oppervlakte bijkomende natuur- en bosgebieden die via het ruimtelijk uitvoeringsplan afgebakend wordt kan hoger of lager liggen. Deze cijfers zijn niet bedoeld als te realiseren streefdoelen.

Over de delen van het agrarisch gebied die te differentiëren zijn als bouwvrij agrarisch gebied of agrarisch gebied met overdruk natuurverwevingsgebied wordt in deze agenderingsfase nog géén uitspraak gedaan.

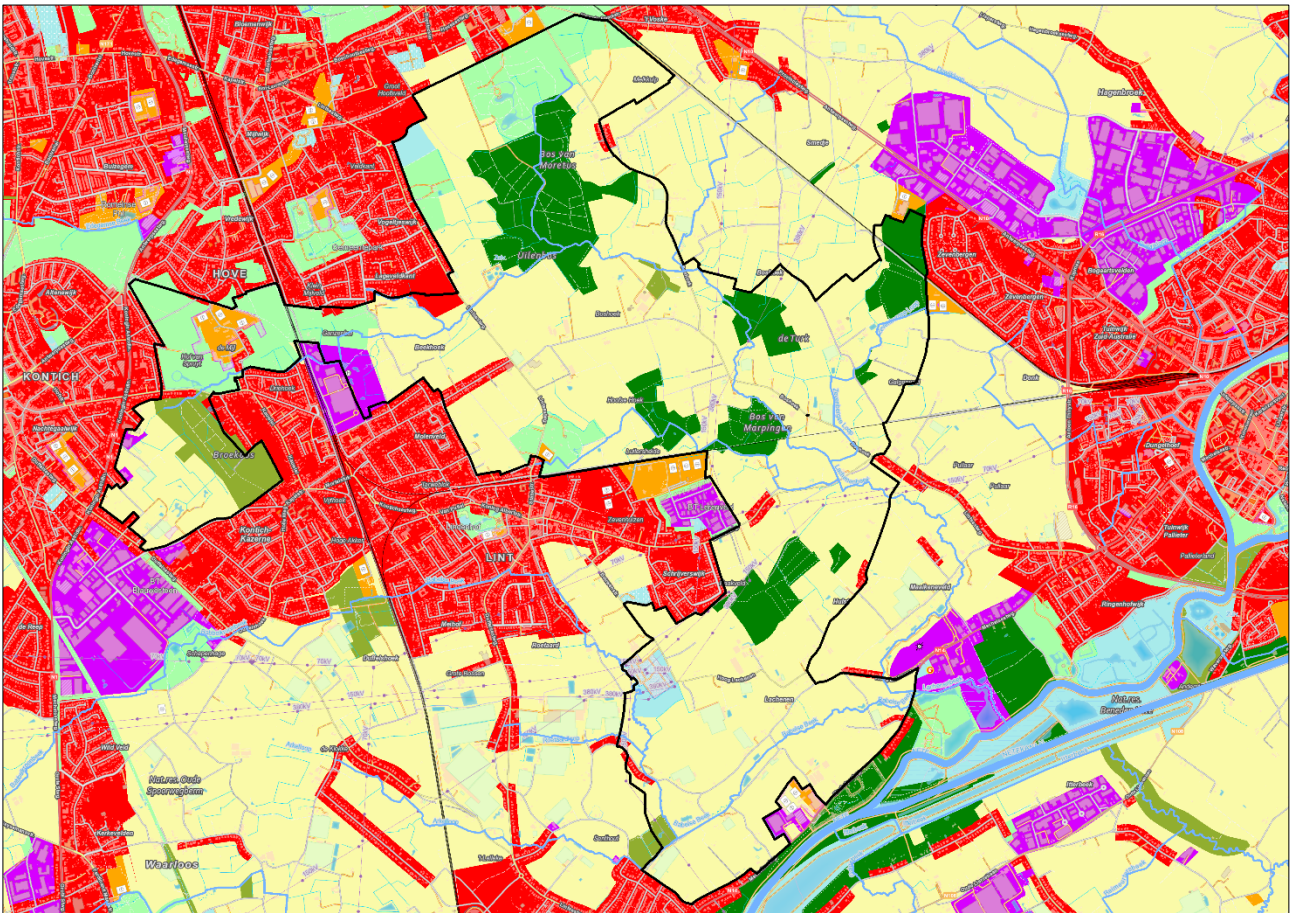
Preliminare ruimtebalans in functie van de opmaak LIS:

Bestemmingscategorie	Actueel	Potentieel	Balans
Landbouw	845 ha	629 ha	-216 ha
Natuur, bos of overig groen	322 ha	545 ha	+223 ha
Andere bestemmingen	63 ha	56 ha	-7 ha

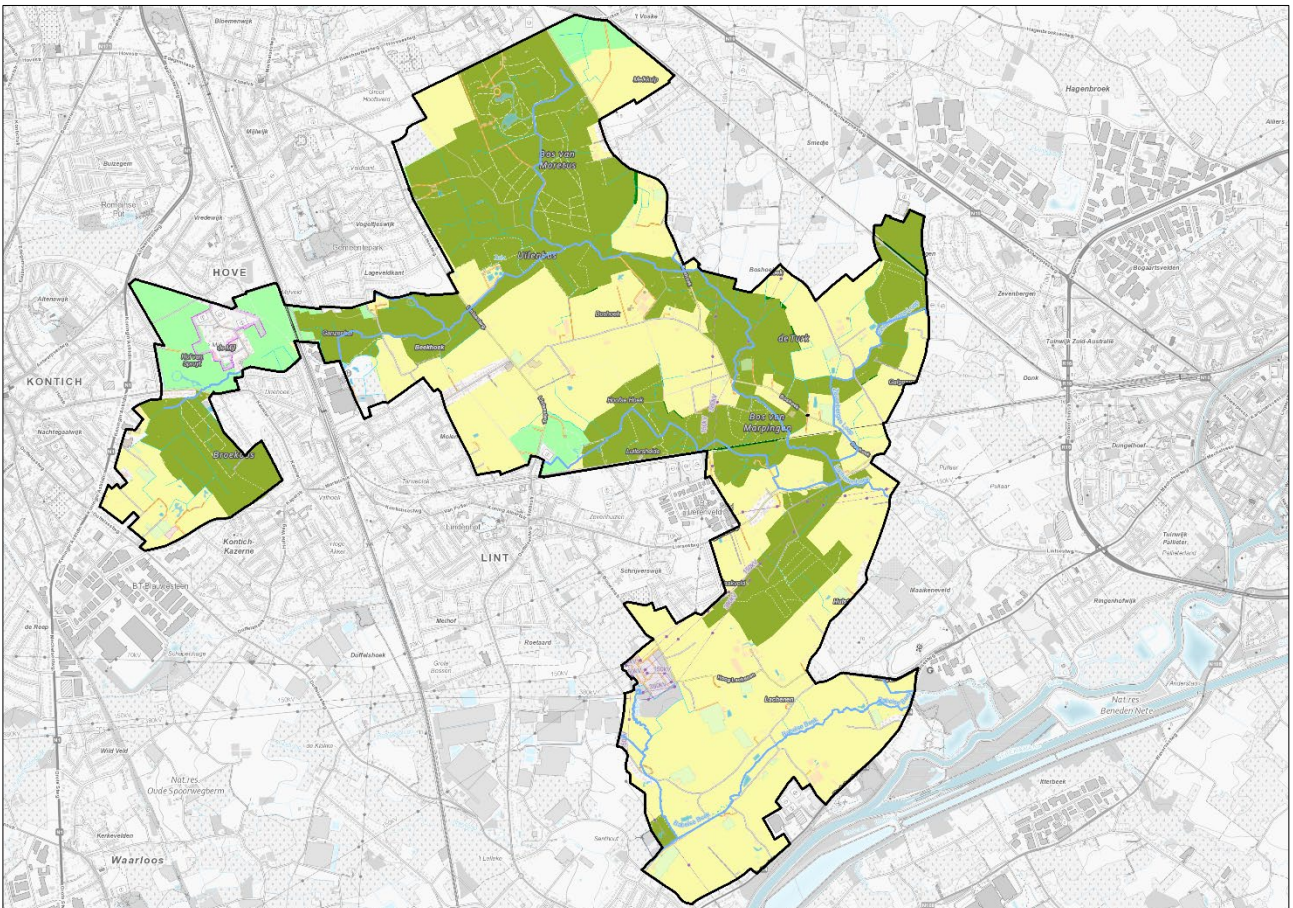
Binnen de 216 ha die potentieel herbestemd zouden kunnen worden van agrarisch gebied naar natuur- of bosgebied bevindt zich thans ca. 135 ha geregistreerd landbouwgebruik (63%). Een meer gedetailleerde LIS is in bijlage gevoegd.

Het op te maken plan zou moeten resulteren in netto ca. 223 ha extra natuur en bos, waarbinnen potentieel ca. 130 ha effectieve bosuitbreiding gerealiseerd zou kunnen worden.

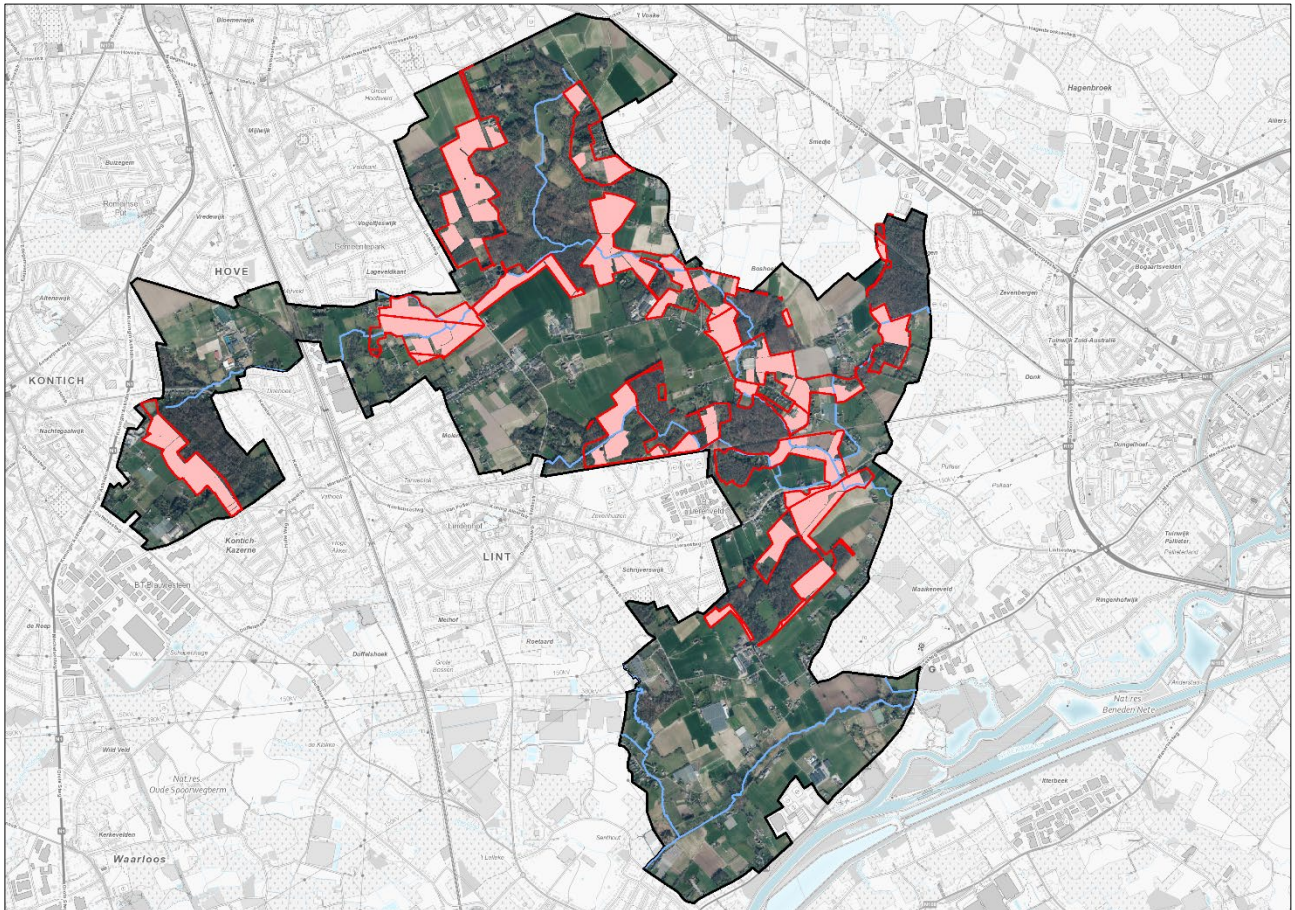
Figuur 3-1. Actuele bestemmingen volgens bestemmingscategorie

Figuur 3-2. Preliminaire werkhypothese voorgenomen plan: landbouw-, natuur- en bosgebieden.

Figuur 3-3. Preliminaire werkhypothese voorgenomen plan: actueel landbouwgebruik in naar natuur- of bosgebied te herbestemmen agrarische gebieden.

6 Aandachtspunten voor verder onderzoek in de planningsfase

Naar aanleiding van de agendering zijn een aantal gebiedsspecifieke knelpunten, aandachtspunten, vragen of bezorgdheden door de betrokken partners geformuleerd. Bij de uitwerking van het planvoorstel zal verder nagegaan moeten worden op welke wijze deze problematieken verder aan bod kunnen komen tijdens planproces.

Volgende aandachtspunten zijn daarbij genoteerd:

- Potentieel zijn er niet-ontwikkelde delen van aangrenzende woongebieden of andere harde bestemmingen waarvan overwogen kan worden om ze te herbestemmen i.f.v. het behoud van de onbebouwde open ruimte. Het gaat o.a. over het woongebied Lege Veldkant in Hove.
- In het operationeel uitvoeringsprogramma AGNAS (2009) werd initieel een richtcijfer van ca. 50 ha effectieve bosuitbreiding aangegeven voor actiegebied 29. De mate waarin de aangeven bosuitbreidingspotentie van ca. 130 ha uit de Meer Bos-studie (2025) binnen het gebied realiseerbaar en noodzakelijk is, zal verder in detail onderzocht worden in functie van de noden inzake minimaal structuurareaal, buffering en verbondenheid vanuit de in 2014 vastgestelde Natura 2000-doelen voor de SBZ-boscomplexen binnen het plangebied én een evaluatie van de realisatiegraad van het totale richtcijfer (550 ha) voor bosuitbreiding in de verschillende actiegebieden de regio Antwerpse Gordel – Klein-Brabant.
- Bij aanvang van het planningsproces wordt een balans gemaakt van de reeds gerealiseerde bosuitbreidingen sinds 2009.

7 Bijlagen

In bijlage bij deze agenderingsnota wordt een LIS gevoegd.

POTENTIEELAGNAARN_BOSHOEKLACHENEN

De landbouwimpactstudie is een geautomatiseerde gebiedsanalyse op basis van beschikbare gegevens. De studie geeft indicatief de impact van een gebiedsontwikkeling weer op de gekende landbouwpercelen, voor de bijhorende bedrijven en op de huidige agrarische bestemmingen.

Deze landbouwimpactstudie beschrijft het studiegebied uit Figuur 1.

Figuur 1: Studiegebied

Studiegebied

© Dept LV, 2025
generated at 2025-10-31 11:19:49

INHOUD

DISCLAIMER	2
1 HET RESULTAAT VAN DE LANDBOUWIMPACTSTUDIE	3
2 DUIDING BIJ DE LANDBOUWIMPACT	5
2.1 DUIDING BIJ DE LANDBOUWIMPACT	5
2.2 DE GEBIEDSBETROKKENHEID	7
2.3 ENKELE KENGETALLEN VOLGEND UIT DE LANDBOUWGEBRUIKSAANGIFTE	7
2.4 DE GESCHATTE KOSTEN IN EURO VOOR HET LANDBOUWGEBRUIK BIJ GEBRUIKSBEÏNDIGING	7
2.5 DE ANDERE PERCELEN	7
3 HET GEBRUIK VAN DE LANDBOUWIMPACTKAART	8
3.1 AFWEGEND	8
3.2 MITIGEREND	8
3.3 PARTICIPEREND EN TRAJECTBEGELEIDING	8
3.4 VISIEVORMEND	9
4 ENKELE AANDACHTSPUNTEN BIJ HET GEBRUIK VAN DE LANDBOUWIMPACTSTUDIE	9
4.1 ACCURAATHEID	9
4.2 UPDATE EN VERFIJNING	9
4.3 TRANSITIEKOSTEN VOOR FUNCTIEVERLIES	9
4.4 TOTAALPLAATJE BEKIJKEN	9
5 MEER INFORMATIE EN DUIDING	9

DISCLAIMER

Deze landbouwimpactstudie is het resultaat van een desktopanalyse uitgevoerd door het agentschap Landbouw en Zeevisserij. De analyse maakt gebruik van beschikbare gegevens en geeft een indicatie van de impact op de gekende landbouwpercelen en de agrarische bestemming. De inzichten en conclusies in de LIS kunnen dus mogelijk verschillen van de reële situatie ter plaatse.

De LIS is vrij te gebruiken onder de bronvermelding “Bron: Agentschap Landbouw en Zeevisserij”.

De gegevens, inzichten en conclusies zijn echter uitsluitend te gebruiken en interpreteren in de context van dit rapport. Het agentschap is niet aansprakelijk voor de schade of enig ander nadelig gevolg dat voortvloeit uit het gebruik of de toepassing van deze LIS in enige andere context of voor andere doeleinden.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij behoudt alle intellectuele rechten op dit rapport voor zover wettelijk toegekend.

1 HET RESULTAAT VAN DE LANDBOUWIMPACTSTUDIE

De berekening van de landbouwimpact gebeurt op basis van het studiegebied en het geeft de betrokkenheid van de landbouw met het gebied weer. Als het studiegebied geen geplande project is, dan is de landbouwimpactstudie een informatieve studie. Ook dan is het een goed afwegingskader.

De resultaten van de landbouwimpactstudie worden weergegeven in de volgende tabel:

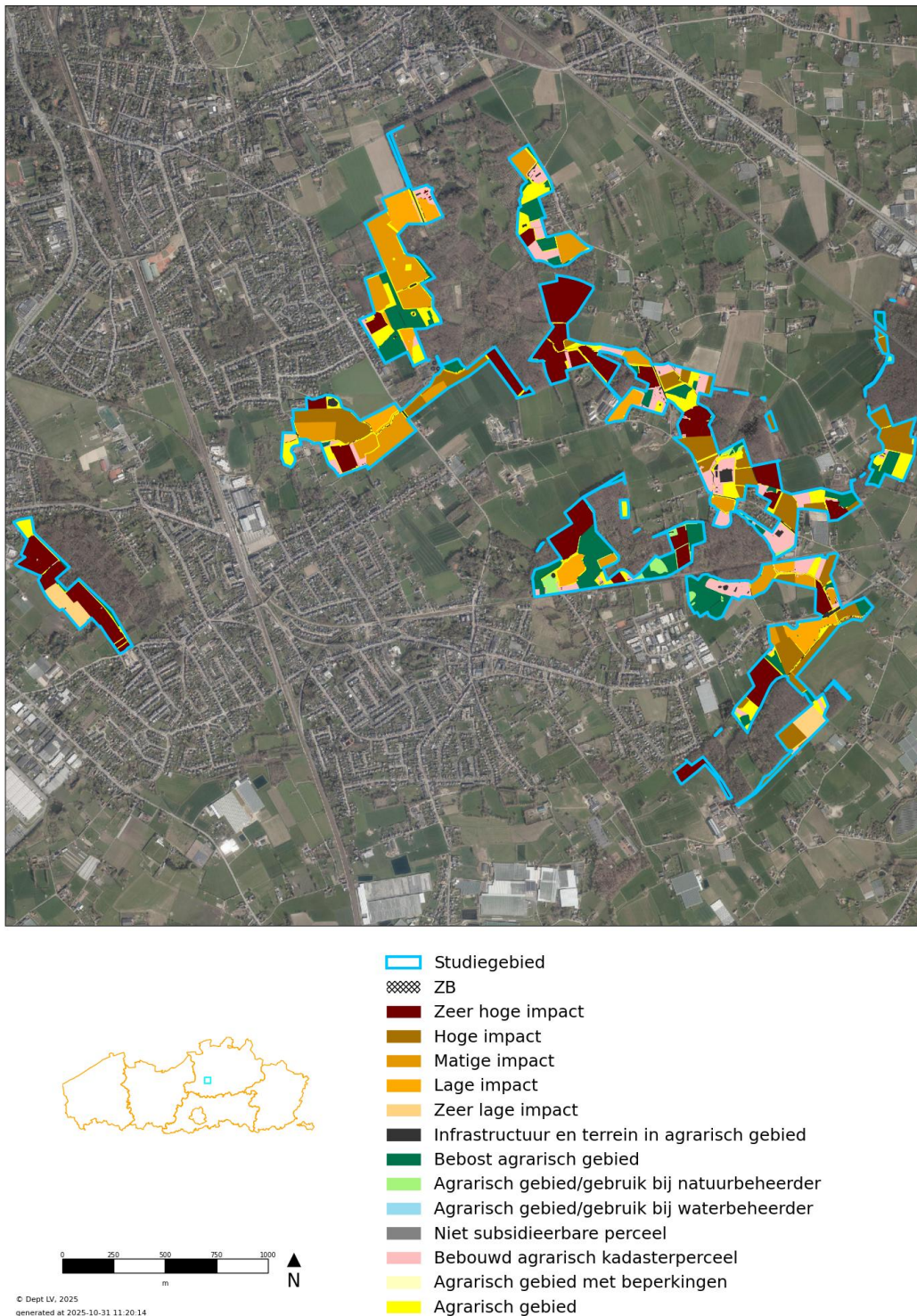
Landbouwimpact indeling voor het project	Totaal	Bij sterk betrokken landbouwers	Bij andere landbouwers
Landbouwooppervlakte met mogelijks zeer hoge perceelsimpact (ha)	49.35	12.44	36.91
Landbouwooppervlakte met mogelijks hoge perceelsimpact (ha)	33.14	7.47	25.66
Landbouwooppervlakte met mogelijks matige perceelsimpact (ha)	29.41	5.93	23.48
Landbouwooppervlakte met mogelijks lage perceelsimpact (ha)	14.80	9.98	4.82
Landbouwooppervlakte met mogelijks zeer lage perceelsimpact (ha)	5.25	0.43	4.82
Totale landbouwooppervlakte (ha)	131.69	36.26	95.43
Aantal betrokken landbouwers	33	9	24
Aantal landbouwers met bedrijfszetel	2	1	1
Aantal bedrijfszetels of bedrijfsgebouwen	2	1	1
Aantal bedrijfszetels in de omgeving (tot 300 m)	25		
Oppervlakte infrastructuur in agrarisch gebied (Grb en Rbh) (ha)	7.99		
Oppervlakte bebost agrarisch gebied (Bwk, Vaststellingen en Rbh) (ha)	32.68		
Oppervlakte agrarisch gebied/gebruik bij natuurbeheerder geristreerd (Registraties en Rbh) (ha)	3.61		
Oppervlakte agrarisch gebied/gebruik bij waterbeheerder geregistreerd (Registraties en Rbh) (ha)	0.00		
Oppervlakte niet subsidieerbaar perceel in agrarisch gebied (Vaststellingen en Rbh) (ha)	0.00		
Oppervlakte bebouwd kadaster in agrarisch gebied (Grb, Vaststellingen en Rbh) (ha)	19.27		
Oppervlakte agrarisch gebied met beperkingen (Beleidskaarten en Rbh) (ha)	0.23		
Oppervlakte agrarisch gebied (Rbh) (ha)	20.33		
Oppervlakte andere gebiedsbestemmingen (Rbh) (ha)	0.00		
Totale oppervlakte (ha)	215.81		

Kostenraming voor de wijziging van het landbouwgebruik in het studiegebied zijn in de volgende tabel weergegeven:

Geschatte kosten voor het landbouwgebruik bij	Totaal berekend bedrag (Euro)	Bij sterk betrokken landbouwers (Euro)	Bij andere landbouwers (Euro)	Oppervlakte berekende percelen (ha)	Oppervlakte waarop van toepassing (ha)
Onmiddellijke gebruiksbeëindiging	950954	227485	723469	131.38	131.69
Uitgefaseerde gebruiksbeëindiging	577677	153391	424287	131.38	131.69
Ingang nulbemesting (2gve)	286004	64125	221879	42.16	44.85
Ingang minimale bemesting (100 + 2gve)				0.00	0.00
Instelling natuurbehoud historisch permanent grasland	54315	10470	43845	52.70	56.51

De resultaten worden eveneens door kaarten weergegeven. De kaarten verhogen de transparantie en maken de landbouwimpactstudie zeer bruikbaar. In Figuur 2 is de landbouwimpactkaart voor het studiegebied weergegeven.

Figuur 2: Landbouwimpact

2 DUIDING BIJ DE LANDBOUWIMPACT

De landbouwimpactstudie geeft de mogelijke perceelsimpact weer in twee klassen van gebiedsbetrokkenheid en dit voor de in 2021-2022 geregistreerde percelen in landbouwgebruik, indicatieve bedrijfszetels en serres. Eveneens worden de totale landbouwoppervlakte, het aantal betrokken landbouwers en het aantal landbouwzetels weergegeven. De landbouwimpactstudie schat op vraag de transitiekosten bij gebruiksbeëindiging of voor enkele specifieke scenario's in. Vervolgens werd het resterend agrarische gebied gedifferentieerd naargelang het reëel gebruik of de mogelijkheden van landbouwgebruik.

2.1 DUIDING BIJ DE LANDBOUWIMPACT

De perceelsimpact werd berekend voor de landbouwpercelen. De aangiften van Natuurpunt, ANB, LiLa, vzw Durme en VWW werden hiervoor niet meegenomen. De berekening is gebaseerd op het gebruik en houdt geen rekening met het eigendomsstatuut van de percelen.

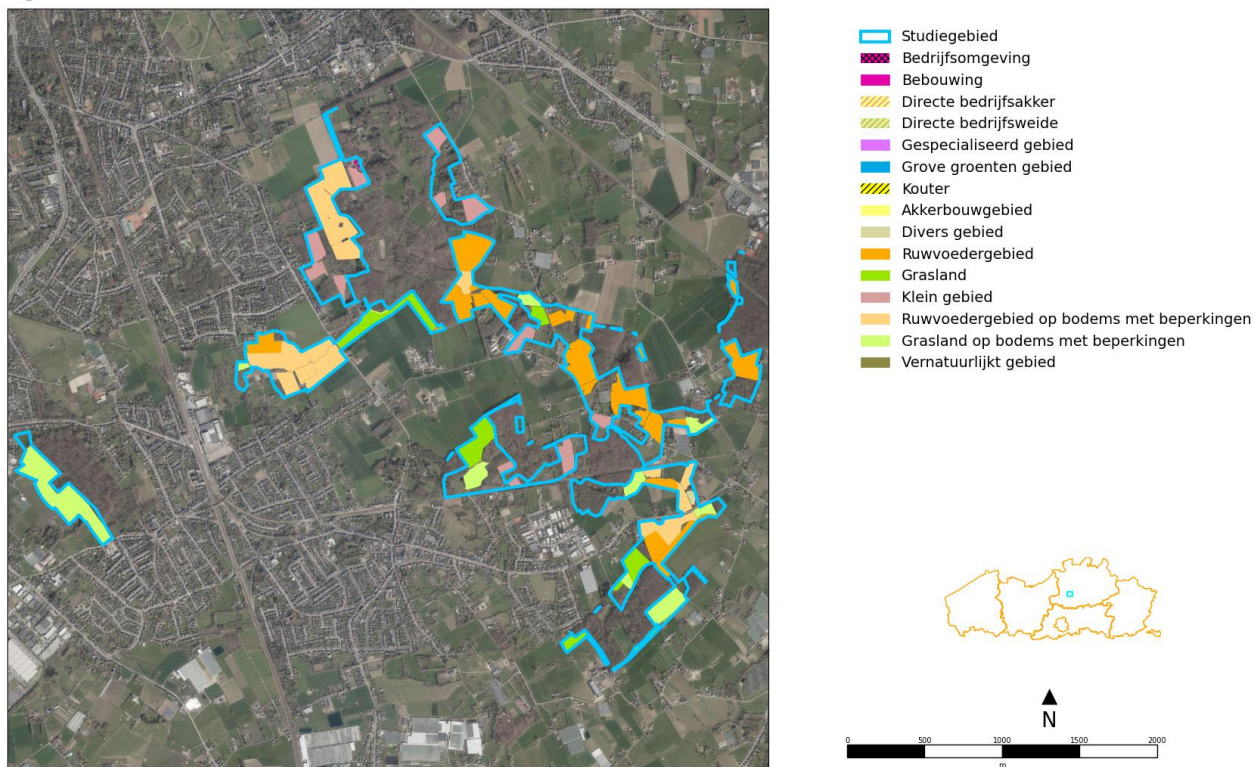
De aangifte wordt vervolledigd met een indicatie van de bedrijfszetels en serres. Vervolgens wordt het gebruik bepaald, rekening houdend met de teeltaangiften tot 10 jaar terug. Het landbouwgebruik wordt weergegeven in Figuur 3.

Figuur 3: Landgebruik

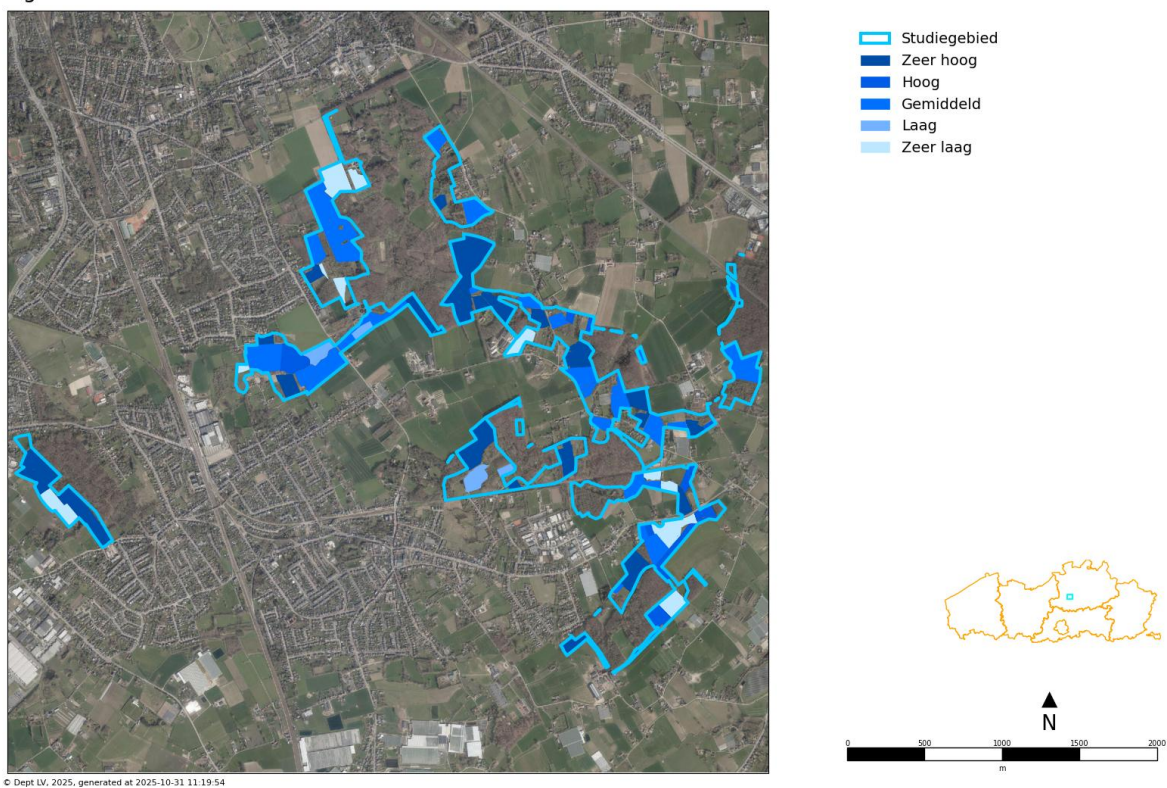
Op basis van het landbouwgebruik, zijn ruimtelijke samenhang, de bedrijfsstructuur en waar nodig de intrinsieke bodemkwaliteit, wordt de landbouwstructuur weergegeven in Figuur 4.

Figuur 4: Landbouwstructuur

Het landbouwgebruik wordt aangevuld met bedrijfseconomische gegevens om de landbouwwaarde te berekenen. Het resultaat wordt in Figuur 5 weergegeven.

Figuur 5: Landbouwwaarde

De landbouwstructuur en de landbouwwaarde bepalen samen de landbouwimpact op de landbouwpercelen en geven bijgevolg meer duiding.

2.2 DE GEBIEDSBETROKKENHEID

Afgezien van de perceelsimpact kan een bedrijf zwaar getroffen worden bij de projectrealisatie door de betrokkenheid van de uitgebate percelen met het gebied. Alle percelen van een professioneel geacht bedrijf (Berekend standaard omzet is meer dan 25.000 euro) krijgen de aanduiding 'Sterk betrokken' als 20 % of meer van het bedrijfsareaal gelegen is binnen het studiegebied of als de leefbaarheid verbonden is met het bedrijfsareaal gelegen in het studiegebied. De andere percelen zijn aangeduid als 'Andere'.

Deze indeling kan enkel geduid worden als er meerdere landbouwers per klasse aanwezig zijn omwille van hun privacy.

2.3 ENKELE KENGETALLEN VOLGEND UIT DE LANDBOUWGEBRUIKSAANGIFTE

Uit de gebruiksaangifte wordt de totale geregistreerde landbouwooppervlakte, het aantal betrokken landbouwers en het aantal bedrijfszetels dat zich binnen het studiegebied bevindt, weergegeven.

2.4 DE GESCHATTE KOSTEN IN EURO VOOR HET LANDBOUWGEBRUIK BIJ GEBRUIKSBEÏNDIGING

Als het project direct wordt uitgevoerd, wordt het bedrag van de gebruiksbeëindiging berekend zoals de uittredingsvergoeding van de gebruiker bij onteigeningen. Daarbij wordt een billijke vergoeding voorzien voor het verlies van landbouwgebruik. De billijke vergoeding houdt rekening met het feit dat de gebruiker het project niet kon voorzien. Bij een geleidelijke gebruiksbeëindiging zal de gebruiker nieuwe investeringen vermijden. Daarom werd ook het bedrag berekend waarbij er geen afschrijvingen meer verondersteld zijn voor het bedrijf. Bij deze berekening nemen we enkel de percelen mee, die daarvoor voldoende informatie bevatten. Zo worden de gebouwen, de kapitaalsintensieve percelen en de natuurgerichte teelt niet berekend.

Specifiek voor bestemmingswijzigingen worden de gebruiksbeperkingen vanuit de gebruikerscompensatie berekend. Het gaat om de bemestingsbeperkingen na de bestemmingswijziging van historische permanente graslanden van een agrarische naar een groene bestemming door een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Voor de actief in te schakelen overstromingsgebieden kan de vergoeding berekend worden conform de uitvoering van het integraal waterbeleid zodra de overstromingsfrequenties voor en na de inschakeling bekend zijn.

2.5 DE ANDERE PERCELEN

Naast de landbouwpercelen is er ook de agrarische bestemming. Het gedeelte van deze bestemming dat niet als landbouwgebruik gekend is wordt hier belicht. Bepaalde stukken zijn bebouwd, bebost of geregistreerd door niet-landbouwers. Het overige agrarische gebied wordt ingedeeld naargelang de gebruiksmogelijkheden. Het resterend gebied wordt ongedifferentieerd weergegeven om zo het studiegebied volledig te beschrijven. De basis voor de differentiatie van de gebruiksmogelijkheden wordt door het landbouwkader in Figuur 6 weergegeven voor de landbouwpercelen en de agrarische bestemmingen binnen het studiegebied.

Figuur 6: Landbouwkader

3 HET GEBRUIK VAN DE LANDBOUWIMPACTKAART

De projectmatige landbouwimpactstudie is ontwikkeld om een snelle, transparante en objectieve inschatting te kunnen maken over de invloed van een project op het landbouwgebruik, de landbouwbedrijven en het agrarisch gebied. Deze inschatting kan gebruikt worden voor de onderbouwing van beslissingen over het project inzake uitvoering, locatie en begeleiding. De mogelijkheden evenwel ruimer, zoals:

3.1 AFWEGEND

De druk op de ruimte in Vlaanderen maakt het noodzakelijk om nieuwe ontwikkelingen maatschappelijk af te wegen op hun meerwaarde t.o.v. de huidige invulling en potentiële ontwikkelingen. De landbouwimpactstudie kan input geven om een nieuwe geplande gebiedsontwikkeling maatschappelijk te toetsen op haar meerwaarde tegenover de huidige landbouwtoestand.

3.2 MITIGEREND

In een vroegtijdig stadium kan de landbouwimpactkaart veel informatie geven aan de project-ontwikkelaar. Bij een zoekzone als studiegebied is de aangeleverde informatie ruimer dan de reële impact en kan er worden bijgestuurd om de impact te matigen.

3.3 PARTICIPEREND EN TRAJECTBEGELEIDING

In een participatief traject kan de landbouwimpactkaart als objectieve basis worden gebruikt. De landbouwers kunnen de kaart verder verfijnen door zelf gegevens aan te leveren. Als de consequenties groot worden ingeschat, kunnen de landbouwers die willen geënkquêteerd worden door middel van een

landbouweffectenrapport of LER. Het LER verwerft dan inzichten en aan de hand daarvan wordt de instrumentenkoffer voorgesteld om het project te realiseren.

3.4 VISIEVORMEND

De landbouwimpactstudie geeft geen visie weer, maar ze is uitermate geschikt om een visie te ondersteunen. Zo kan ze dienen als bouwsteen voor gebiedsontwikkelingen.

4 ENKELE AANDACHTSPUNTEN BIJ HET GEBRUIK VAN DE LANDBOUWIMPACTSTUDIE

Bij het gebruik van de landbouwimpactstudie hou je rekening met volgende punten:

4.1 ACCURAATHEID

Voor de geschetste mogelijkheden is de landbouwimpactstudie een snel, transparant en objectief instrument. Het is wel belangrijk te weten dat deze studie een indicatieve weergave is van de landbouwimpact op basis van de beschikbare gegevens. Het resultaat van deze studie is dan ook afhankelijk van de waarde van de basisgegevens en mag niet worden overroepen. Deze gegevens zijn in elk geval voldoende accuraat om op planniveau te kunnen werken, op perceelsniveau is een terreincheck aangewezen.

4.2 UPDATE EN VERFIJNING

De basisgegevens worden periodiek aangepast en dat moment is geschikt om gelijktijdig de methodiek te verfijnen.

4.3 TRANSITIEKOSTEN VOOR FUNCTIEVERLIES

Voor schadeberekeningen voorziet de studie enkele mogelijke transitie van het landbouwgebruik. Voor specifieke processen, zoals vernatting van landbouwgebieden of voor andere opgelegde landbouwgebruiksbeperkingen, is de huidige tool niet ontwikkeld. Als men voor deze processen de gebruikswaardevermindering kent, dan laat de gebruikte methodiek toe deze te berekenen.

4.4 TOTAALPLAATJE BEKIJKEN

Vanuit efficiëntieoverwegingen is het logisch om de transitiekosten te minimaliseren, maar bij de daadwerkelijke projectuitvoering moet weliswaar met meerdere factoren rekening worden gehouden.

5 MEER INFORMATIE EN DUIDING

Meer informatie over de LIS is te vinden op onze website <https://lv.vlaanderen.be>, specifiek op <https://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/publicaties-cijfers/landbouwimpactstudie>